

การประชุมวิชาการครั้งที่ 15 ประจำปี 2563

สมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (คอก)

การสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาเภสัชศาสตร์ที่มีต่อการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงโควิด 19 เพื่อออกแบบแนวทางการจัดการเรียนรู้

รูปแบบใหม่ของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

เสถียร พูลผล และ ปฏิพล อรรถนพบริบูรณ์

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม E-mail: sathian.ph@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม ที่มีต่อการเรียนการสอนในช่วงโควิด 19 และนำข้อมูลที่ได้มาออกแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-5 จำนวน 180 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือแบบสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา สถิติที่ใช้ในงานวิจัยคือสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 77.2) ทุกคนมีอินเทอร์เน็ตในการใช้งาน ส่วนใหญ่เคยเรียนและเคยสอบในรูปแบบออนไลน์ (ร้อยละ 95.6, 91.1 ตามลำดับ) อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนและการสอบออนไลน์ คือ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการเรียน และการพูดคุยทางออนไลน์ (ร้อยละ 93.29, 92.2) และใช้บ้านและหอพักเป็นสถานที่เรียนออนไลน์ (ร้อยละ 96.1, 34.4) รูปแบบการเรียนที่นักศึกษาชอบมากที่สุดคือการเรียนในชั้นเรียน รองลงมาคือการเรียนออนไลน์แบบคลิปลง (ร้อยละ 46.7, 31.1 ตามลำดับ) ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนออนไลน์ พบว่า นักศึกษาค่อนข้างเห็นด้วยว่าเรียนออนไลน์ทำให้รู้สึกสะดวกและรู้สึกผ่อนคลาย (มัธยฐาน = 4 และ 3.5 ตามลำดับ) และนักศึกษาไม่ค่อยเห็นด้วยว่าการเรียนออนไลน์ทำให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมากยิ่งขึ้น มีแรงกระตุ้นทางการเรียน และอยากให้มีการปรับการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ในอนาคต (มัธยฐาน = 2) ด้านผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอบออนไลน์ พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยมากที่สุดว่ามีความกังวลในการสอบออนไลน์ (มัธยฐาน = 5) และค่อนข้างเห็นด้วยว่าการตรวจสอบของการสอบถูกกลบเกลื่อนที่ส่วนตัวหรือความเป็นส่วนตัว (คะแนนมัธยฐาน 4) จากข้อมูลความคิดเห็นผู้วิจัยได้นำมาออกแบบแนวทางการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ 3 รูปแบบดังนี้ 1) การสอนในชั้นเรียนโดยอัดคลิปไว้ให้บททบทวนเรียน 2) การเรียนแบบผสมผสาน 3) การใช้รูปแบบของการสอนผ่านแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ออนไลน์ในระบบเปิด

คำสำคัญ: การเรียนการสอนออนไลน์ การสอบออนไลน์ นักศึกษาเภสัชศาสตร์ การจัดการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม ชั้นปีที่ 1-5 จำนวน 320 คน
กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม ชั้นปีที่ 1-5 จำนวน 175 คน โดยใช้สูตรคำนวณของ Cochran (1) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) และเลือกนักศึกษาที่ทำการทดลองภายในกลุ่มย่อยด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก (convenience sampling)

เครื่องมือวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงโควิด 19 แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงโควิด 19 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการสอบออนไลน์ในช่วงโควิด 19 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์โดยใช้โปรแกรม google form เก็บข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยทำการกระจายแบบไปยัง Social media ในช่วงระหว่างวันที่ 25 พ.ค. – 6 มิ.ย. 2563

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	41	22.8
หญิง	139	77.2
ชั้นปีที่		
1	32	17.8
2	38	21.1
3	28	15.6
4	30	16.7
5	52	28.9
ประสบการณ์การเรียนออนไลน์		
เคย	172	95.6
ไม่เคย	8	4.4
อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนออนไลน์ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
คอมพิวเตอร์	155	86.1
แท็บเล็ต	149	82.8
มือถือ	137	76.1
วัตถุประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ต (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ดูหนัง	156	86.7
ฟังเพลง	159	88.3
เล่นเกม	121	67.2
สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการเรียน	169	93.9
แชท	166	92.2

ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รูปแบบการเรียนที่ชอบ		
การเรียนในชั้นเรียน (lecture class)	84	46.7
การเรียนออนไลน์แบบสด (Online live session)	11	6.1
การเรียนออนไลน์แบบคลิปลง (Online recorded session)	56	31.1
การเรียนแบบผสมผสาน (Blended learning)	29	16.1

เอกสารอ้างอิง

- Cochran, W. G. (1963). Sampling Techniques (2 ed.). New York: John Wiley and Sons, Inc.
- ปิ่นชิตา อินทรักษา. (2562). การจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ (LEARNING MANAGEMENT WITH SOCIAL MEDIA). วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 21(4), 357-365.
- พัชรวิ ดงจันทร์ และเสถียร วีระเสถียร. (2556). ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรม ATutor ในวิชาเภสัชเวท 1 และปฏิบัติการเภสัชเวท 1. วารสารไทยเภสัชศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ, 8(1), 24-35.
- Dalia, A. Mohammed, G. Abdurahman, A. Arwa, K. (2018). Pharmacy students' perceptions towards online learning in a Saudi Pharmacy School. Saudi Pharmaceutical Journal, 26(1), 617-621.

สรุปผลการวิจัย

2. คะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงโควิด 19

ข้อคำถาม	มัธยฐาน
1. มีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอนมากยิ่งขึ้น	3
2. มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมากยิ่งขึ้น	2
3. กล้าแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น	3
4. เรียนรู้เนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น	3
5. รู้สึกน่าเบื่อ	3
6. รู้สึกเสียเวลา	3
7. มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้น	2.5
8. รู้สึกผ่อนคลายในการเรียน	3.5
9. รู้สึกมีสมาธิในการเรียน	3
10. รู้สึกสะดวก	4
11. รู้สึกมีแรงกระตุ้นในการเรียน	2
12. ทำให้มีปัญหาที่บ้าน หรือต้องช่วยเหลืองานที่บ้าน	3
13. ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในการเรียนออนไลน์เมื่อเทียบกับการเรียนในชั้นเรียน	3
14. รู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมของการเรียนออนไลน์	3
15. อยากให้มีการปรับการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์แบบเต็มรูปแบบทุกวิชาในอนาคต	2
16. อยากให้มีการปรับการเรียนการสอนเป็นแบบผสมผสานการเรียนในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการเรียนออนไลน์	3
17. ความเหมาะสมของแอปพลิเคชันที่ใช้ในการเรียนออนไลน์	3

3. คะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการสอบออนไลน์ในช่วงโควิด 19

ข้อคำถาม	มัธยฐาน
1. ความเหมาะสมในการชี้แจงระเบียบในการเข้าสอบหรือการสอบวิธีการใช้แอปพลิเคชันก่อนสอบออนไลน์	3
2. ความเหมาะสมของข้อสอบในการสอบออนไลน์ (ความยากความง่าย)	3
3. ความเหมาะสมระยะเวลาในการสอบออนไลน์	3
4. ความเหมาะสมของแอปพลิเคชันที่ใช้ในการสอบออนไลน์	3
5. ความเหมาะสมการทำข้อสอบใน google form โดยที่โจทย์อยู่ใน power point	3
6. ความเหมาะสมของการทำข้อสอบใน google form โดยที่โจทย์อยู่ใน google form	4
7. ปัญหาเกี่ยวกับการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในระหว่างการสอบ	3
8. ความเหมาะสมในการแก้ปัญหาหากเกิดปัญหาระหว่างการสอบออนไลน์	3
9. ความเหมาะสมของวิธีการตรวจสอบทุจริตกับนักศึกษาหลังการสอบออนไลน์	3
10. ความเหมาะสมของวิธีการตรวจสอบทุจริตกับนักศึกษาหลังการสอบออนไลน์	3
11. มีความกังวลในการสอบออนไลน์ (เช่น กลัวเกิดปัญหาระหว่างทำข้อสอบ)	5
12. รู้สึกว่าถูกลบข้อสอบที่ส่วนตัวหรือความเป็นส่วนตัว เนื่องจากถูกตรวจสอบสถานที่สอบหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการสอบซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำทุกครั้งหากมีการสอบ	4
13. ความเหมาะสมโดยรวมของการสอบออนไลน์	3

4. แนวทางการจัดการเรียนรู้

4.1 การสอนในชั้นเรียนโดยอัดคลิปไว้ให้บททบทวนเรียน

วิธีการนี้จึงเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดในการปรับรูปแบบการเรียนการสอนเพราะไม่ต้องปรับเนื้อหาหรือกระบวนการเดิม แต่เพิ่มการอัดคลิประหว่างสอนและนำไปโพสต์ลงในกลุ่มสังคมออนไลน์ของนักศึกษา โดยลักษณะของรายวิชาที่เหมาะสมกับรูปแบบนี้เป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาที่ยาก ซับซ้อน ต้องใช้การอธิบายและซักถามในห้องเรียน โดยหน่วยงานอาจจะต้องมีการสนับสนุนเรื่อง อุปกรณ์ในการบันทึกวีดิทัศน์และโปรแกรมในการอัดและจัดทำคลิป

4.2 การเรียนแบบผสมผสาน (blended learning)

เป็นการสอนผ่านคลิปลงมากขึ้นแต่ยังคงรูปแบบการเรียนในห้องเรียนไว้เป็นบางครั้ง โดยลักษณะของรายวิชาที่เหมาะสมกับรูปแบบนี้เป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาที่ยากปานกลาง นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ และมีการซักถามหรือทำกิจกรรมในห้องเรียนเพื่อสรุปความเข้าใจในชั้นเรียนเป็นบางครั้ง

4.3 การใช้รูปแบบของการสอนผ่านแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ออนไลน์ในระบบเปิด

เป็นการปรับการเรียนการสอนให้เป็นรูปแบบออนไลน์ทั้งหมดแบบเต็มรูปแบบ โดยอาจจะใช้รูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์ในระบบเปิดมาเป็นตัวช่วยในการจัดการระบบ เช่น Thai MOOC, Moodle เป็นต้น โดยลักษณะของรายวิชาที่เหมาะสมกับรูปแบบนี้เป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาที่ค่อนข้างง่าย นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองทั้งหมด